

Številka: 35003-1/2015-29(602)

Datum: 4. 1. 2016

ZADEVA: TRAJNOSTNA URBANA STRATEGIJA NOVO MESTO 2030 - OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

Uveljavitev finančne perspektive za obdobje 2014 – 2020 prinaša pomembne spremembe tudi na področju regionalnega razvoja. Uveljavljen je pojem trajnostnega urbanega razvoja, za katerega pravila za črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj določajo, da se lahko financira le na podlagi sprejete Trajnostne urbane strategije (v nadaljevanju: TUS).

Z uveljavitvijo Partnerskega sporazuma in Operativnega programa za izvajanje 7. člena Uredbe EU št. 1301/2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj je območje naselja Novo mesto postalo upravičeno urbano območje za izvajanje TUS. Da bi Mestna občina Novo mesto v finančni perspektivi 2014-2020 za izvajanje ukrepov trajnostnega urbanega razvoja lahko črpala razpoložljiva sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj, mora pripraviti in sprejeti TUS. TUS mora pred sprejemom potrditi tudi ministrstvo pristojno za prostor.

II. PRIPRAVA TUS

Naloge in aktivnosti zvezi s pripravo TUS so se pričele spomladi 2014, ko je ministrstvo pristojno za prostor vzpostavilo neposreden dvosmerni dialog z mesti, ki so predvidena za izvajanje ukrepov trajnostnega urbanega razvoja. Dialog je bil namenjen pravočasni in čim bolj učinkoviti pripravi TUS. Dialog je prispeval k oblikovanju ključnih nalog in aktivnosti, ki jih je bilo potrebno izvesti za pripravo TUS.

Dne 8.12.2014 je v Novem mestu potekalo srečanje na temo priprave TUS, kjer so predstavniki ministrstva pristojnega za prostor predstavnik upravičenih urbanih območij (mestnih občin) seznanili z izhodišči Partnerskega sporazuma in Operativnega programa za izvajanje 7. člena Uredbe EU št. 1301/2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in podali usmeritve za pripravo TUS. Na srečanju so vabljeni predavatelji predstavili različne pristope za pripravo celovitih urbanih projektov, predstavljene so bile tudi prve izkušnje mest, hkrati pa je bila opravljena široka razprava o pripravi TUS.

Neposredno po srečanju, v decembru 2014, je župan Mestne občine Novo mesto potrdil načrt priprave TUS. Z načrtom je bila določena struktura projektne skupine, odgovornosti za pripravo in način koordinacije priprave TUS. Opredeležena so bila tudi ključna vsebinska področja. Projektna skupina je pričela s formalno pripravo dokumenta.

V prvi fazi priprave TUS so bila do aprila 2015 v okviru strokovnih služb občinske uprave, Razvojnega centra Novo mesto in drugih občinskih institucij ter ob upoštevanju že izraženih predlogov in pričakovanj organizirane javnosti (Koordinacijska skupina za konservatorski načrt,

Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine, Društvo Novo mesto, Novomeška kolesarska mreža, Urbanistični svet MONM, Svet MONM za določitev funkcionalnih zemljišč, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela in številne druge NVO), usklajene vsebinske iztočnice za pripravo TUS.

V okviru iztočnic je bila pripravljena analiza specifičnih družbenih, gospodarskih, okoljskih, in s tem povezanih prostorskih izzivov ter problemov mesta (urbanega območja), ki naj naslavlja relevantne izzive. V tem času je bila opravljena tudi harmonizacija z drugimi strateškimi in programskimi dokumenti, ki jih mesto izvaja ali pripravlja. MONM ima namreč sprejeto strategijo prostorskega razvoja, v pripravi je tudi celovita strategija razvoja celotne mestne občine. Med pomembnejšimi vsebinami izstopa Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto, Občinski program varstva okolja ter pričetek delovanja Urbanističnega sveta MONM.

V aprilu 2015 je bil opredeljen tudi okvir vizije in strateških ciljev razvoja mesta (urbanega območja), ki povezano obravnavajo gospodarske, okoljske, podnebne, demografske in socialne izzive in cilje, ki so ključnega pomena za trajnostni razvoj mest in ki so identificirani v analizah. Pripravljen pa je bil tudi nabor možnih Aktivnosti za reševanje opredeljenih izzivov in doseganje opredeljenih ciljev s prednostnimi usmeritvi ukrepov in programov.

V nadaljevanju je projektna skupina v pripravo pričela vključevati tudi zainteresirane javnosti, ki se v predhodnih postopkih še niso aktivno vključevale. V ta namen so različne vsebinske sklope javnosti obravnavale tudi v okviru lastnih aktivnosti (npr. pravokotne mize Društva arhitektov, aktivnosti Novomeške kolesarske mreže), v tem času so se oblikovale tudi nekatere nove pobude, npr. "PešFolk" in kasneje še "Grem v mesto", civilna iniciativa trgovcev in gostincev v mestnem jedru Novega mesta. Za TUS je bila zelo pomembna izvedba delavnice na temo Konservatorskega načrta za mesto jedro, ki je bila namenjena prepoznavanju kulturnih, okoljskih, gospodarskih, socialnih, identitetnih in vzgojnih vidikov osrednjih mestnih prostorov, ki jih moramo upoštevati pri nadaljnjem načrtovanju prenove in razvoja zgodovinskega jedra Novega mesta.

Projektna skupina je do junija 2015 vse prepoznane predloge ovrednotila in v okviru ožje skupine pripravila gradivo za najširšo vključitev javnosti v pripravo TUS. V ta namen je bilo v juniju 2015 javno objavljeno povabilo k sooblikovanju TUS z Izhodišči za pripravo TUS, ki so bili po obliki in vsebini zasnovani kot prvi osnutek TUS Nm 2030. Najširši javnosti je to omogočilo lažje vključevanje. Dne 2.7.2015 je bilo izvedeno javno posvetovanje o vsebini TUS, na kateri so udeleženci aktivno sodelovali tudi na tematskih delavnicah. Delavnice so vodili posamezni koordinatorji področij. K sodelovanju na delavnice so bili poleg skupnosti vabljeni tudi ciljni strokovnjaki za določena področja. Javnosti so bile povabljeni da do septembra 2015 s pripombami in predlogi sooblikujejo vsebino dokumenta.

Na povabilo je mestna občina prejela devet pisnih pripomb oziroma predlogov, od tega so štiri posredovali občani, preostale pa so posredovali Krajevna skupnost Center, Zavod Zora in v okviru Regijskega NVO - Društvo za razvijanje prostovoljnega dela, Društvo Novo mesto in Društvo estetika.

Prejeta pisna gradiva so se nanašale na:

- rabo ustrežnejših pojmov,
- strukturo, zasnovo in koncept TUS,
- vsebino TUS,
- potrebne institucionalne spremembe za implementacijo TUS in
- predloge projektov za izvajanje TUS.

Izvod iz prejetih pripomb in predlogov javnosti je v Prilogi št. 1 te obrazložitve.

Projektna skupina je prejete pripombe in predloge proučila ter jih po vsebini uskladila s Smernicami za pripravo trajnostnih urbanih strategij – TUS NM 2030, ki jih je v avgustu 2015 izdalo ministrstvo pristojno za prostor.

Na podlagi zaključkov delavnice in prejetih predlogov javnosti, se je dokument dopolnjeval. Projektna skupina je predlog TUS NM 2030 za potrditev na ministrstvu pristojnemu za prostor pripravila v oktobru 2015. Ministrstvo je predlog proučilo in v decembru 2015 predlog TUS z vidika kakovosti ocenilo in potrdilo kot ustrezno.

Po javni obravnavi predloga TUS NM 2030 bo dokument posredovan v obravnavo in sprejem Občinskemu svetu.

III. VSEBINA

Predlog TUS NM 2030 ne nadomešča t.i. prostorske strategije MONM, ki je bila sprejeta z uveljavitvijo Strateškega dela OPN v letu 2009, ampak nadgrajuje že postavljena ključna izhodišča prostorskega razvoja občine in sicer:

- da bo Mestna občina Novo mesto postala najbolj razvita občina južnega dela vzhodne kohezijske regije,
- da se bo Novo mesto razvijalo kot nosilno razvojno območje regije in eno od gospodarsko najbolj razvitih slovenskih mest,
- da bo Novo mesto postalo kulturno bolj prepoznavno manjše srednjeevropsko mesto, kar bo posledično pospešilo razvoj univerze in odmevnih kulturnih programov, vključno z arheološkim parkom ter turistično ponudbo in
- da bo Novo mesto postalo privlačno in varno bivalno okolje za vse kategorije prebivalstva, zato se bodo urejala zadostna in kakovostna stanovanjska območja in omrežja družbenih dejavnosti ter javni prostor.

TUS NM 2030 se osredotoča na izzive trajnostnega urbanega razvoja v časovnem obdobju do leta 2030. Predlaga celostne ukrepe za spopadanje s gospodarskimi, okoljskimi, podnebnimi, demografskimi in socialnimi problemi, s katerimi se srečuje Novo mesto. Določa podlago za celovit pristop k načrtovanju in izvajanju naložb, pripravljena pa je na podlagi obstoječih in novih razvojnih strategij, ukrepov in programov občine. Nanaša se na urbano območje Novega mesta, to je območje mesta Novo mesto, kot je določeno z mejo Urbanističnega načrta Novega mesta v Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Novo mesto (Uradni list RS, št. 101/09). Ker se trajnostni urbani razvoj po pogojih 7. člena Uredbe o Evropskem skladu za regionalni razvoj (1301/2013) lahko financira le na podlagi izbranega urbanega območja mestnega naselja ali naselja mestnih območij TUS določa tudi ožje območje naselja Novo mesto, kot je določeno v registru prostorskih enot, ki ga vodi Geodetska uprava RS. To je urbano območje CTN za mestno naselje Novo mesto.

Pri pripravi TUS NM 2030 se je preverilo aktualno stanje na področju prostorskega razvoja urbanega območja Novega mesta, tako da TUS NM 2030 z vizijo, prednostnimi usmeritvami, cilji in ukrepi sledi začrtanim strateškimi izhodiščem in ciljem prostorskega razvoja, ki so določeni v strateškem delu OPN. Določeni so ključni izzivi na področju demografskega razvoja, razvoja družbe, izboljšanja stanja okolja, razvoja gospodarstva in podpornih dejavnosti in vključenosti podeželja v razvoj mesta.

Predlog TUS NM 2030 določa vizijo urbanega območja Novega mesta in sicer mora »Novo mesto s svojimi mestnimi soseskami postati pametno, trajnostno in vključujoče mesto, ki je privlačen prostor bivanja, delovanja in druženja v regionalnem, nacionalnem in čezmejnem prostoru.« Viziji sledi tudi slogan in sicer: »Novo mesto, mesto z zgodovino in prihodnostjo«.

Določeni so strateški cilji, ukrepi in aktivnosti razvoja mesta, ki povezano obravnavajo gospodarske, okoljske, podnebne, demografske in socialne izzive in cilje in so ključnega pomena za trajnostni razvoj mesta. Zasnovani so v štirih »stebrih« strategije in sicer stebri »*Novo modro mesto*« s ciljem zvišanja izobraževalnih možnosti na področju poklicnih znanj in vseživljenjskega učenja, stebri »*Novo zeleno mesto*« s cilji zmanjševanja onesnaženja okolja, povečanjem energetske učinkovitosti, energetske neodvisnosti in energetske samozadostnosti, učinkovite rabe grajenih odprtih javnih površin in ohranjanja ter načrtnega upravljanja s sistemom zelenih površin v mestu, stebri »*Novo*

vključujoče mesto« s cilji zagotovitve kakovostnih pogojev za razvoj in krepitev programov družbenih dejavnosti, krepitev razvojnih programov na področju kulturne in naravne dediščine, krepitev zdravja, zagotavljanju varnega okolja in socialne vključenosti vseh občanov ter stebru »*Novo povezujoče mesto*« s cilji zagotovitve oskrbe prebivalcev s kakovostno lokalno pridelano hrano, trajnostnim koriščenjem in razvojem danih potencialov primestja in povezanosti podeželja z mestom.

S predlogom TUS NM 2030 je določen tudi nabor prednostnih usmeritev z ukrepi, medsebojna povezanost ukrepov za trajnostni urbani razvoj in kazalniki za izvajanje TUS.

Predlog TUS NM 2030 je v prilogi št. 2 te obrazložitve.

Pripravil:

Izidor JERALA
podsekretar za prostorsko načrtovanje

dr. Iztok KOVAČIČ,
vodja Urada za prostor in razvoj

Vida ČADONIČ ŠPELIČ
DIREKTORICA OBČINSKE UPRAVE

POSLANO:

1. spletna stran www.novomesto.si,
2. zbirki dok. gradiva.

PRILOGA:

1. Izvleček prejetih pripomb in predlogov javnosti.
2. Predlog TUS NM 2030.